

27. november 2020
Atassut

UKA 2020/7-3
Aqqalu C. Jerimiassen

2021-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut.

(Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq)

Aallarniutitut naalakkersuisooqatigiit qujaffigerusuppagut Atassut namminneq avammut nittarsaalluarmassuk, tassami partiitta oqariartaasia, tassalu “Inuk Qitiutillugu” qulequttatut atorsimammassuk, tassanilu paaseqqiinnarlutigu qanoq Atassutip inuk qitiutillugu suliuartarsimanermini isuma taanna pingaarluinnartutut inissisimatittarsimaneraa, allaat maanna naalakkersuisooqatigiinnit “isumassarsiarineqarsinnaalersilluguttaaq”, aataqqii Siverth K. Heilmannip oqartarneratut; Atassutip politikkaa allat partiit tigugaluttuinnaramikku.

Siunissaq ungasinnerusoq isigalugu maanna Aningaasaqarnermut inatsisissami ingerlaniarneq ujaratorneqartutut Atassummiit isiginngilarput.

Atassut ukioq manna Naalakkersuisooqatigiinnit sunnguamilluunniit suleqatiginnikkusussutsimik takutitsivigineqanngilaq, taamaallalli sallu avammut atorlugu aningaasaqarneq pillugu isumaqatiginninniarnermi Atassut nammineq anisimanerarlugu Naalakkersuisut isummaminnik attasiinnarnerat tatiginassutsimik annertuumik innarliisoq kusanangilluinnartorlu taariiginnarsinnaallutiguttaaq. Neriuppunga partiit allat tamanna misiginngilluinnassangaat, Naalakkersuisummi inuiaqatigiinnut avammut salluliuussisussaataaangikkaluarmata.

Aningaasaqarnermut inatsisissaq aatsaavissuaq taama nalorninartigisumik Atassummiit inissisimaffigaarput, sulineq nalinnaannaq ingerlavoq, piffissaq eqqorlugu pisoqanngilaq, ataatsimiitsitaliani ilaasortaataqartuunani erloqinarpoq taamannak Naalakkersuisut sulinerannit partiitut sattatsinneqarluni.

Uumasorujussuaq alliartuinnavippoq

Maanna suna tamarmik allaffissornikkut qaffakkaluttuinnartumik eqiterussilluni sulinipiluunersuarmi allaffik ”ataaseq” inuppassuanikkaluttuinnarpoq.

Ila nunarput maanna ataasiinnartut sumut tamarmut eqiterussilluni ingerlangaluttualerfiani kiisa naggataani kikkut tamarmik pisortani ingerlataqarfiini atorfeqalerumaartut takorloorneqarsinnaaleriartorpoq.

Maanna namminersorneq ingerlavoq, sulilu oqartussaaffinnik annerusunik naalagaaffimmit tigooqqaanissap arlalitsigut eqqartorneqaannalerfiani, tamakkua piviusunngortissinnaanarutsigit, maannangaaq nunarput tamakkerlugu allaffissorneq pillugu periusissiamik annerpaamik allannngortitsingartussamillu sanasariaqalivissoraluarpuq.

Killiffillu taanna maanna atungarput pillugu qulequtserneratuut “uumasorujussuup alliaartuinnavinnerani” innuttaasunut nunami maani sullitassatsinnut aningaasat atorsinnaalluaraluakkagut naaffeqanngitsumik itisigaluttuinnartumillu allaffissuutigaaqut.

Minnerunngeqisumillu isumalioqatigiisitarpassuarnik aningaasartalersuereerluni atuinerujussuaq ilumut maanna aningaasaqarnitta unammillernartumi inissisimaffiani pisariaqavinnersoq nalilersortariaavoq.

Ilinniarneq Ilisimatusarnerlu

Atassutip ilinniartitaaneq pitsaanerpaaffimminiittoq pitikkusuppaa, tassanilu nunatsinni maanna innutaasut ilinniarluarsimasut sineriak tamakkerlugu amingaataalluinnartarnerini ilinniartitaanikkut qaffaasuarnissarput nunatut siuttuuffigisariaqarparput.

Uani ilaatigut eqqarsaatigineqarsinnaavoq, ilisimatusarnerup siuarsaqqittariaqarfiani pitsannorsaavigisariaqarigut Phd-nngorniartartut, naluneqanngitsutummi Phd-mut ingerlaqqinnissamut soqutiginnittorpasuaqarpoq nunatsinni, taamaattorli tassunga ingerlariaqqinniartunut nunatsinni tunniussinnaasagut killeqarluinnarput, naak namminiilivinniapiloornerujussuarnik suaartaateqartuartut kalaalinngorsaanoqqinnissamik suliniuteqartuarnertik aallunnerartuarteraluaaraat, sulili qaffasinnerusumut ingerlariaqqinnissamut aningaasanik atuinissat tikinneqartillugit naalagaaffinngorniataarnerujussuarmut aningaasaleerusunnerusaraat.

Phd-mut ingerlaqqikkusuttut ilasinnaajumallugit Tunngaviusumik inatsisissamut isumalioqatigiisitamut aningaasaliissutaasimasut konto pingarneq 20.01.13-imiittut tamarmik nuunneqartariaqarneri Atassummiit piviusorsiortuunerusoraarput. Tassuunakkummi sulianik inerisitaqavissorsinnaangatta, imaangitsoq qaquguungaluarnersoq nalulluinnakkatsinnik atorsinnaaneramik aningaasarpassuarnik millooriinnarnermiik.

Meerartagut, pisuussutitta annersaat

Meerartagut tassaapput pisuussutitta annersaat. Ilaqutariinneq sukarsuuvoq tamani pingarnerpaaq, ilaqutariit ingerlalluartut tassaapput meerartaminnut isumassuisut angusaqartitsilluarsinnaasullu, meeqqallumi siunissaata qaamasuujuarnissaa pillugu angajoqqaatut tamatta akisussaaffeqaraluarluta uumasinnaanissarputtaaq pillugu tamatta suliffeqartariaqartarpugut akissarsiorfeqarluta. Tamannalu pisussaatitsilerportaaq meerartatta paaqqinnittarfinniinnissaannut, paaqqinnittarfinnilu perorsaasut avaqqunneqarsinnaanngillat. Perorsaasut atungaataq ullumikkut ajorpoq, ajuippoq akuersaarneqarsinnaanngilaq, qineqqusaarnerpassuit naammalerput perorsaasortatsinnut, maaniami inersuarmitugut qassiuvgummita meeqqagut paaqqinnittarfinniittut maanna.

Meeraq paaqqutarineqarluartoq perorsaasutut ilinniarluarsimasumik inerititaqarnerungaartarpoq, Atassummiillu taamaammat isumaqarpugut, maanna iliuseqartariaqarneq pisariaqavissoraluortoq perorsaasut akissaataasa annerungaartumik qaffaavigineqarnissaannut. Sulinermut ilanngaataasaq

tunissutaanerusoq progressiiviunerusumillu akileraartarnitsinnut inissiisoq, ilanngaassivikkullu aningaasarpassuarnik atuiffiginissaanut pikkoreqaagut, taamaattorli inuit atungaannut toqqaannaq pilersillugu naamik naamivik iingarsuarmut aportuusisaraagut. Atassut perorsaasut atunga at pillugu sunniuteqaqataarusulluni aasaq 2020 partiinut tamanut allagaqarpoq partiit qalipaatai illikaallalaarlugit suleqatigiittoqarsinnaanerani, tamannali annerusumik ilassineqanngilaq, taamatuttaarlu ulloq 14.oktober 2020 partiit siuttuisa apeqqarissaarneqarneranni Naalakkersuisut siulittaasuata sallu atorlugu Atassut perorsaasut pillugit ilaajumanngitsututtaaq taakkartorpaa, ila kiisa kanguarsilerpoq tassalimi Atassutip ukiorpassuarni naammaqutaannartut Siumukkunnit Naalakkersuisuusarsimasunit atorneqartarsimanini iperarlugu pilermat namminiussuseqalerluni iperteriniarnerujussuaq aallartimmassuk.

Utoqqartagut / Utoqqalinersiaqarneq

Inuiaqatigiittut maanna utoqqartatsinnut atungassarititaasut naammagisimaarnanngillat, nunatsinnilu utoqqalinissaq nakernerpaarsuujunnaarsimalluni ajoraluartumik, nunatsinniillu qallunaat nunaannut qimarrunnersuaq unikaallappiassanani ingerlasuarsinnarpoq.

Kinaluunniit utoqqalisoq sulillaarsimasoq ataqqinartumik pissuseqarfigineqartussaavoq ukiut soraarnerussutisiaqalerfissani nallerpagit, taamatuttaarlu ippoq suli sulisinnaalluurtutut misigisimappat saniatigut sulinera aporfittut isiginangu soraarnerussutisiatut tigusartagassanik ilanngartuutissannginnatsigu. Maannali ajoraluartumik utoqqartagut ilaatigut allaat aningaasanik aallerfigisinnaasunngornissai ilikkarsimavagut, sulilaartullu tigusartagaanillu pillapallallugit, ila naalagaaffeqatitsinnut naleqqiulluta illarnaannarsinnaavorluunniit innuttaasunut qanoq qitiutitsinngitsigisumik suleriuseqalersimanerput.

Pinngitsaaliissummik katersisussaataaneq unitsinneqarniarli! Tassa naammaqaaq qulaaniik aqutsiniarneruaq! Inuup kiffaanngissusaa ataqqisassaraarput naleqartitaralugu, inoqapput maanna aqutsinikkut siuttutut tatiginngippallaqaarput, ima tatiginngitsigaarput allaat kiffaanngissusaaarsinnaalersimallugu.

Inuusuttoq kinaangaluarnersoq nammineq ilaqaqalerumaarnissaminut illutaarnissaminut katersersuttoq kiffaanngissusiiassanngilarput, aningaasaatini sumut atussanerlugit nammineq aaliangersinnaasariaqarpaa, pisortat aaliangissanngilaat tamanna. Akunnattumik isertitaqartuusut soraarnerussutisiaqalernissamut katersinissaminnut aningaasaqarnermikkut amikkittoortartut akileraarutikkut pillarneqarput, sulilu aningaasaataasa pisissutaasinnaanerat apparsarneqaqilluni. Ilumut, ilaanni allaaneq ajorami Naalakkersuisuniik anguniarneqartartoq inuiaqatigiittut tamatta assigiimmik atungarluttoqatigiissasugut.

Soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaartussaataaneq qaqugumulluunniit Atassummiit taperserunngilarput, ilaatigummi pisortat suliffeqarfiutaanni sulisut akissarsiaat qaffaavigineqartariaqalernikuupput sulititsisup akilingaanik soraarnerussutisiassanut katersaqartitsinissami akissarsiatigut matussutissaqartissinnaaniarlugit.

Namminersortutut inuussutissarsiuqarnejq – Takornariaqarnejq

Suliffeqarfinnut akileraarutip appartinneqarsimanera 5%-imik illuinnaasiortupilussuusoq Atassummiit nalilerumavarput. Suliffeqarfinnermi akileraarup apparneqartoq ApS-inut A/S-inullu taamaallaat atuummat, uani eqqarsaatigineqarsimanngilaq inuit ataasiakkaat suliffeqarfiutaat soqutigisaqaqatigiittullu ingerlatat, taakkumi nammineerluni nalunaarsuiffissakkut suliarineqartarmata. Eqqarsaatigilluaqgeriaraannilumi A/S-it ApS-illu nunatsinniittut annersaat tassammata pisortat namminneq suliffeqarfiutaat, tamannalu pillugu Atassummiit isumaqarlutattaq silatusaarnerusimanngitsoq taamaallaat suliffeqarfiit akileraarutaasa apparneqarnerat, suliffeqarfiimmi akileraartutaat appassagaanni inunntut isertitatigut akileraarutaaq apparsagassaammat nunap aningaasarsiorneranut nalimmassarniarlugu.

Takornariaqarnikkut ullumikkut nunatsinni takornarissanut ajuusaarpallaarpugut, sumimita nunami allami taama saamatigisumik pineqarsinnaavugut, allaat nunaaniinnitsinnut sumilluunniit akileraaruserneqarata imaluunniit akitsuusiiffigineqarata. Takornarissaniinguku isertitat inuiaqatigiit tamarmik iluanaarutissaat, avataaniik aningaasaq sanasariaqaratsigu innuttaasut kaasarfiiniunngitsoq.

Sulilu taamaattumik takornariaqarnerup iluani aningaasaliinerusariaqarpugut, maanna Visit Greenland nunatta avammut ussassaarutigisinnaanerunissaamut aningaasanik atorfissaqartitsivoq, pisussaaffeqartariaqarpugullu oqartussatut nunatta avammut ussassaarutigineqarneranut akissaqartariaqarluta, nunatummi takornariaqarnikkut kaaviaartitaqarnerulerutta nalunngilarput aningaasaliissutigut uteriarluakuttoorumaartut immaq annerungaalerlutilluunniit.

Visit Greenlandillu aningaasalerneqarsinnaanera eqqarsaatigalugu innuttaasut kaasarfiiniik aallinngilluinnarnissaq siunertarisariaqarparput, eqqarsaasersuutigeqqittariaqalerlugulu umiarsuit takornariartaatit ilaasuinut akitsuutinik (pax tax) annertuallaanngitsunik pilersitsisinnaaneq. Visit Greenlandimmi oqarnera malillugu, umiarsuarnik takornariartaatileqatigiiffiit tupigisimammassuk pax tax piivissorneqaannarsimammat, siunnersuutigisimangaluarlugulu taamanikkut qaffasippallaamik inissisimaneraniit affaannangortinneqarsinnaanissaaluunniit, tamanna tusarlugu pisariaqarpugut.

Kiffartuusinnissamut isumaqatigiissutit pillugit atuuttussanngortitsineq

Konto pingaarnejq 72.20.05 Ilaasunik angallassinermut tapiissutit pillugit Naalakkersuisut ukiuni qulini isumaqatigiissusiorderat pitsaasutut nalilerneqarsinnaavoq, kisianni allanik neqeroortitsinermut peqataatitsimannginnerat angallannikkut inerisaanissamut killiliisimavoq. Atassummiit isumaqarpugut tamanna siunissami eqqumaffigineqartariaqartoq, neqeroorusiordermi aamma allat peqataatinneqarsinnaanerat, soorlu nunatsinni namminersortutut ingerlatsisut imaluunniit nunatta avataaneersut soqutiginnillutik nalunaarsimasinnaagaluarumata.

Kalaallit Nunaat isorartuupilussuuvoq, isumaqarpugut imaatigut aamma silaannakkut kiffartuussineq siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu pitsannorsaqqittuarneqassasoq. Tassani eqqartorneqarmata inuiaqatigiit atuisut kiffartuunneqarnerminni pitsaasunik atugassaqartinneqarnissaat, taamaaliornikkut qularnaartussaagatsigu inuiaqatigiit toqqissillutik angallanneqarnerminni atugassaqartitaanissaat. Ilaasunillu angallassinermi tapit qaffasinnerpaamut inissinneqartarnissaat unammilleqatigiinermut iluaqutaalluarsinnaammata, allaallumi ullumikkut akiusunit akikinnernik angalasinnaangorneq periarfissikkumallugu.

Avannaani illoqarfiit nunaqarfiillu avinngarusimasumik inissisimasuupput, taakua qiviarutsigit isumaqarpugut ilaasunik angallassinermi atugassaqartinneqarnerat pitsannorsaavigineqartariaqartoq. Atassummiit siunnersuuteqarsimagaluarpugut imaatigut angallannermi aasakkut immikkoortoq pineqartumi Uummannaq – Upernavik tikillugu nutaamik isumaqatigiissusiortoqartariaqartoq, Inatsisartunilu tigulluarneqarsimangilaq. Tamanna naatsorsuutigineqassaaq iluatsinnissaata tungaanut siunnersuutigiussagipput.

Ilaasunik angallassinissamut kiffartuussinermi nunatta sinnera qiviarutsigu, isumaqarpugut siunissami unammilleqatigiineq aallaaviusariaqartoq. Taamaattumik ilaasunik angallassinermi tapiissutit sipaarniarfigineqarnissaat pissusissamisoortutut isigineqassanngilaq, tassami Atassummiit isumaqaratta sipaarniarqarpat akiviusut siunissami qaffasinneruleratarsinnaanerak akerlerigatsigu.

Kommunit tapiissutai

Naak kommunit tallimaasut tapiissutai qaffariaraluartut aarleqqutigisimavarput ajorseriarsinnaanerak, pissutigalugu sulinerak ilanngaatic Kommunit tallimaasunut tamakkiisumik akiligassanngortinneqarmat. Kommunini tallimaasuni agguataarinnineq akiliisinnaasutsumik nalimmassaanneruinnartut isigaarput, kisiannili Kommunit marluk pineqartut imminut akiliisinnaassusaat qularnartumiileratarsinnaanera piareersimaffigisariaqartoq erseqqissarumavarput.

Atassummiit isumaqarpugut Kommunit pilliuteqareeqalutik suli qaavatigut pillarneqartut, pissusissamisoorpormi oqaatigissallugu Naalakkersuisooqatigiit qitiusumiit aqutsineq ukiuni kingullerni annertusiartortikkamikku. Tamanna ajornerulersitsiniarnermik kinguneqarsinnaasoq oqaatigilluarsinnaavarput, naak Kommunit tallimaasut tapiissutai katillugit 100 mio. kr-inik qaffariaateqaraluartut.

2030-imut aningaasanik amigartooruteqarsinnaaneq

Qitiusumiit pilersaarusiortluni aningaasaqarneq (planøkonomi) siunnerfigineqartoq maluginiarneqarsinnaavoq, taamatut inissisimatilluta 1 mia. kr-inik amigartooruteqarnissarput qaninnerpaajussasoq isumaqarpugut. Qulaaniit taamak aqutsinerujussuaq ernumanartorujussuuvoq, nunani kommunistiskiusuni ingerlatseriaaseq orniginanngilluinnarmat. Naak oqartoqartaraluartoq

aatsaat taamagooq aningaasassaaleqinngitsigaagut, ila tusarluarnartarsimassaqaq, piviusulli aningaasaateqarluarnitsinnut siunnerfeqartut taamaangillat.

Ukiuni qulini 1 mia. kr-inik ukiut tamaasa amigartooruteqarnissaq ernumanartutut Atassummiit isigaarput, taamaammatt isumaqarpugut pilersaarusiamik aningaasarsiorneq qimattariaqaripput. Taamatut ingerlatsineq isumaqarpugut atugarissaarnitsinnut pitsanngoriartitsinavianngitsoq, taamaasilluni aamma inuiaqatigiinut pilliuteqaqqinnissaq navianartorsiortitsilersinnaalluni.

Taamatut oqaaseqarluta Atassummiit saqqummiussagut innersuullugit 2021-imi aningaasaqarnermut inatsisissaq naammagisimaanngilarput.